

Posudek oponentky rigorózní práce

Miroslav Žitný (ed.), *Korespondence Šťastného Václava Pětipeského z Chýš a Egrberku z let 1600–1611*. *Prameny k českým dějinám 16.–18. století, řada B, sv. VII/1, České Budějovice 2015, 604 s.*,

Korespondence Šťastného Václava Pětipeského z Chýš a Egrberku z let 1611–1621. *Prameny k českým dějinám 16.–18. století, řada B, sv. VII/2, České Budějovice 2016, 814 s.*

Mimořádné oblíbenosti nejen mezi čtenáři, ale i badateli se již tradičně těší prameny osobní povahy. Rozsáhlou a svěbytnou skupinu v rámci těchto písemných pramenů představuje korespondence, resp. soubory korespondence, přinášející informace nejen o každodenním životě pisatelů, pohled do jejich myšlenkového světa, na hodnotové postoje, ale nezřídka se čtenář stává svědkem i zcela intimních osobních výpovědí. Současně jsou odrazem kulturní, společenské a politické situace dané doby, obrazem společnosti nazírané optikou pisatelů (přirozeně v závislosti na prostředí, z něhož tito pocházeli).

Ačkoli výpovědní hodnota těchto tzv. ego dokumentů je mimo jakoukoli pochybnost, o to větší nároky klade na své zpracovatele, u nichž je nezbytnou podmínkou maximálně kritický přístup, podmíněný zdravým nadhledem a znalostí dobových reálií. Příklad z nejlepších představuje již jen rozsahem impozantní práce Miroslava Žitného, edičně zpřístupňující rozsáhlý soubor korespondence Šťastného Václava Pětipeského z Chýš a Egrberku z let 1600–1621. Práce, vydaná jako sedmý svazek ediční řady Jihočeské univerzity, v jejímž rámci jsou zpřístupňovány prameny k českým dějinám 16. až 18. století, navazuje na edici korespondence Albrechta Pětipeského, otce Šťastného Václava, vydanou Petrem Marešem v rámci uvedené ediční řady.

Vzhledem k bezprostřední návaznosti na uvedený svazek se může na první pohled jevit, že autor měl v mnohém usnadněnou situaci. Opak je však pravdou, dodržení metodických postupů, vzájemná koordinace heuristických prací, stanovení edičních zásad a především jejich dodržení, stejně jako zachování vytčené struktury práce včetně vědecko-informačního aparátu apod. klade na autory nemalé nároky, jimž M. Žitný v plné míře dostal.

Edice zpřístupňuje písemnosti uložené především ve fondu rodinného archivu roudnických Lobkoviců v Nelahozevsi a doplněné o písemnosti, jež jsou součástí dalších archivních fondů domácích i zahraničních. Vzhledem k jejímu rozsahu – obsahuje 1203 chronologicky řazených jednotlivin, zpřístupněných až na výjimky, které jsou čtenáři předloženy ve formě registrové, in extenso, jsou publikované písemnosti rozděleny do dvou svazků, přičemž časový mezník představuje rok 1610. V souladu se stanovenou strukturou celé ediční řady je práce standardně uvedena vstupní historickou studií, věnovanou jednak genealogickým aspektům, jež se týkají poslední generace rytířského rodu Pětipeských z Chýš a Egrberku (s. 7–13), hlavní pozornost věnuje poté autor vlastní biografii Šťastného Václava, v níž neopomíjí žádný z aspektů týkající se všedního života představovaného rytíře. Úvodní studie vychází z hluboké znalosti nejen vlastní korespondence, ale i z dalších písemných pramenů domácích i zahraničních a z dosavadní literatury. V této souvislosti je potřeba ocenit autorovu schopnost věcných, úsporných, přesto čtivých formulací oproštěných zbytečného balastu. V následující části autor představuje vlastní soubor zpřístupňovaných písemností, jejich základní charakteristiku, dochování, dosavadní využití. S erudicí zkušeného editora je zvláště pečlivě zpracovaná ediční poznámka, v níž uživatel nalezne vše od zásad transkripce po informace týkající se zpracování vědeckoinformačního aparátu. Pokud jde o poznámkový aparát, zvolil autor jednu společnou číselnou řadu poznámek textových a věcných, které jsou řazeny samostatně za

každou jednotlivou písemností. Čtenáři se tak dostává do rukou uživatelsky příjemná edice, umožňující velmi dobrou orientaci. Tu podtrhují i připojené přehledy, a to jak ve formě tabulkové, tak i textové – nejen standardní chronologický přehled písemností, ale rovněž přehled zastoupení jednotlivých typů písemností, v rámci přílohy nechybí ani rodokmeny některých zástupců rodu Pětipeských. Pozorný čtenář nepochybně ocení i připojený slovníček archaismů a germanismů v publikovaných textech se vyskytujících. Naprostou samozřejmostí jsou všechny tři typy rejstříků – jmenný, zeměpisný, věcný. V rámci jmenného rejstříku byly editorem identifikovány jednotlivé osoby v korespondenci zmiňované, neméně precizně je zpracován i zeměpisný a věcný rejstřík (ty jsou, stejně jako slovníček archaismů a germanismů, zařazeny z praktických důvodů samostatně v obou svazcích). Perfektní grafické zpracování publikace včetně obrazové přílohy zařazené v rámci prvního svazku pak již jen završuje neobyčejně kvalitní dílo.

Závěr: práce Miroslava Žitného přesahuje nároky kladené na standardní rigorózní práci, plně ji doporučuji k obhajobě v rámci rigorózního řízení.

dóc. PhDr. Ivana Ebelová, CSc.

V Praze dne 17. října 2016